

EURÓPSKA ZNAČKA PRE JAZYKY UDELENÁ INOVATÍVNYM PROJEKTOM V OBLASTI JAZYKOVEJ VÝUČBY A JAZYKOVÉHO VZDELÁVANIA

Európske priority pre kampane na obdobie rokov 2016 – 2017

Na obdobie rokov 2016 – 2017 budú európske priority pre európske jazykové značky zosúladené s cieľmi, ktoré európski ministri školstva stanovili v Parížskej deklarácii¹.

V Parížskej deklarácii ministri školstva vyzvali na prijatie opatrení na všetkých úrovniach v záujme posilnenia úlohy vzdelávania pri podpore občianstva a spoločných hodnôt slobody, tolerancie a nediskriminácie, posilnenia sociálnej súdržnosti a inkluzívnej spoločnosti. Nadviazanie na deklaráciu je kľúčovou prioritou novej Spoločnej správy Rady a Komisie o vykonávaní strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020)².

1. Viacjazyčné školy a triedy: zohľadňovanie rozmanitosti v školách

Viacjazyčné školy a triedy sú jazykovo a kultúrne rôznorodé. Učitelia, žiaci a študenti môžu pochádzať z rôzneho jazykového a kultúrneho prostredia a nemusia mať nevyhnutne rovnaký jazyk alebo rovnaké kultúrne zázemie; niektorí žiaci a študenti alebo všetci žiaci a študenti sa musia naučiť vyučovací jazyk a v tomto smere potrebujú osobitnú pomoc. Príkladmi sú tieto situácie: školy, do ktorých prichádzajú noví žiaci a študenti, ktorí sú prisťahovalci alebo utečenci; školy s dvojazyčným vzdelávaním, na ktorých sa používajú dva vyučujúce jazyky; medzinárodné školy; školy, v ktorých sa vyučuje v regionálnych jazykoch, jazykoch menšín alebo v pôvodných jazykoch.

V krajinách EÚ sú viacjazyčné triedy čoraz častejšie: čoraz viac žiakov má materinský jazyk iný ako hlavný vyučovací jazyk v škole. Situácia sa môže veľmi líšiť medzi jednotlivými členskými štátmi v Európskej únii a odborné znalosti a skúsenosti o tom, ako najlepšie podporovať viacjazyčné triedy a školy sa môžu výrazne líšiť. Masívne prisťahovalectvo je pomerne novým javom v mnohých oblastiach Európy a kultúru vyučovania je potrebné prispôbiť rôznym spôsobom podpory jazykového vzdelávania.

¹ Ministri školstva členských štátov EÚ sa 17. marca 2015 stretli v Paríži a diskutovali o tom, ako smerovať vzdelávanie a odbornú prípravu tak, aby sa v nich v čo najväčšej miere zohľadňovali výzvy súvisiace so sociálnym začlenením, radikalizáciou a občianstvom:
http://ec.europa.eu/education/news/2015/0316-paris-education_en.htm.

² http://ec.europa.eu/education/documents/et-2020-draft-joint-report-408-2015_en.pdf.

Množstvo jazykov, ktoré do viacjazyčných tried prinášajú viacjazyčné deti, je dôležitou výzvou pre učiteľov a riaditeľov škôl, ale takisto potenciálnym prínosom. Učiteľia potrebujú osobitnú odbornú prípravu a dodatočnú podporu pri vyučovaní žiakov a študentov, ktorí sa učia jazyk školy ako druhý alebo ďalší jazyk.

V súčasnosti existujú príklady osvedčených postupov z celej Európy a šírenie týchto poznatkov by mohlo byť veľkým prínosom pre širšiu komunitu učiteľov. Viacjazyčné triedy môžu viesť k zvýšenému jazykovému povedomiu pre všetkých, ak sa k nim pristupuje vhodným spôsobom; môžu deťom pomôcť pri učení sa ďalších jazykov z dlhodobého hľadiska a takisto rozvíjať otvorený a zvedavý postoj voči kultúrnej rozmanitosti.

Táto priorita sa zameriava na formálne vzdelávanie v školskom sektore, pričom pozornosť sa takisto venuje viacjazyčnosti a jazykovému vzdelávaniu v školách, ktoré poskytujú odborné vzdelávanie a odbornú prípravu.

Projekty nesúce značku by mohli identifikovať osvedčené postupy uplatňované vo viacjazyčných školách/triedach, ktoré vnímajú rozmanitosť a medzikultúrny dialóg ako prínos a podporujú viacjazyčnosť, v ktorých sa jazyková rozmanitosť využíva ako zdroj pre jazykové vzdelávanie a ktoré podporujú zodpovedajúce programy profesionálneho rozvoja učiteľov.

Osobitná pozornosť by sa mohla venovať opatreniam na podporu detí, ktoré neovládajú vyučovací jazyk na škole. Všetky deti by mali mať rovnaké príležitosti na využitie svojho potenciálu v škole a ovládanie jazyka, v ktorom prebieha vyučovanie, je nevyhnutnou podmienkou.

2. Spoločnosť s priaznivým prostredím pre jazyky –informálne učenie sa jazykov

„Spoločnosť s priaznivým prostredím pre jazyky“ znamená sociálne prostredie, v ktorom sa podporuje jazykové vzdelávanie a medzikultúrne porozumenie a kde sa viacjazyčnosť presadzuje a vníma pozitívne. Potreby používateľov všetkých jazykov sa plne rešpektujú a jazyková rozmanitosť sa prezentuje ako prínos pre inkluzívnu spoločnosť a pre hospodársky rozvoj. Každá komunita v Európe sa môže stať komunitou s priaznivejším prostredím pre jazyky prostredníctvom lepšieho využívania možností počuť a vidieť iné jazyky a , pričom sa rešpektujú všetky jazyky, ktoré sa v komunite používajú, a zlepšiť tak učenie sa cudzích jazykov a medzikultúrne povedomie.

Existuje mnoho spôsobov, ako dosiahnuť tento cieľ: využívanie zručností viacjazyčných občanov, uskutočňovanie študentských výmen a pod., používanie titulok vo filmoch a v televízii, využívanie vplyvu médií tak, aby boli občania vystavení iným jazykom a kultúram, podporovanie medzigeneračných vzdelávacích projektov, projektov v oblasti cestovného ruchu, cezhraničných projektov atď.; využívanie rôznych druhov

informálneho učenia, ako napríklad vzdelávanie v rodine, medzigeneračné vzdelávanie alebo vzdelávanie v komunitách.

Informálne učenie zohráva dôležitú úlohu pri posilňovaní spoločnosti s priaznivým prostredím pre jazyky. Informálne učenie je najdôležitejšou súčasťou každodenného učenia sa každého z nás. Jazykové vzdelávanie prebieha v rodine, pri sledovaní televízie alebo používaní on-line médií, je výsledkom vystavenia jednotlivca prostrediu, prebieha prostredníctvom čítania novín a kníh, počúvania rádia alebo pozerania filmov alebo televízie, interakcie s ľuďmi hovoriacimi inými jazykmi alebo pri využívaní nových technológií a on-line zdrojov.

Projekty nesúce značku by mohli identifikovať a podporovať takéto postupy a opatrenia na podporu informálneho učenia sa jazykov a spoločnosti s priaznivým prostredím pre jazyky. Takéto projekty by mali prinášať inovatívne spôsoby učenia sa jazykov informálnym spôsobom pre účastníkov všetkých vekových skupín. Mali by využívať informálne prostredie a dostupné informálne zdroje, nové médiá, on-line zdroje, komunity praktizujúce dané jazyky atď.; mohli by byť zamerané na učenie sa v rodine, v komunite alebo na medzigeneračné učenie. Príspevky by mohli zahŕňať širokú škálu aktérov od občianskej spoločnosti, cez regionálne a miestne orgány a samosprávy, po nemocnice, väznice, médiá, komunitné centrá či múzeá. Cudzie jazyky sa možno učiť kdekoľvek!